

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Тюбешу

«Хал игиленгенди, алай бёлюмню айнытыргъа бютюн кыйматлы амалла керекдиле»

Тюнене КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Москвада «Россейни экология оператору» компанияны генеральный директору **Денис Буцаев** бла тюбешгенди.

Ушакъны кезиуонде зыбыр коммунал къалгъан-къулгъанла бла байламлы не мадар этерге болуугуну юсюнден селешингенди, ол санда сёз эркин этилмеген багуш тебелени кетериуну, кир-кипчикни башха-башха жыйынуу, предприятияла бла ишлеуно, жангы орунла бла энчи техника алынуу юсюнден баргъанды. «Саулай алгъанда, мында хал игиленгенди, алай бу бёлюмню айнытыр ючюн бютюн кыйматлы амалла керекдиле», – дегенди Казбек Коков.

Россейни Президенти Владимир Путинни бёлюмю ишин жангыча къурауну юсюнден буйругъуна тийишлиликде зыбыр къалгъан-къулгъанланы жыйынуу эмда жангыдан жарашдырууну инфраструктурасын къурау жаны бла мадарла этиледиле. «Экология» миллет про-

ектге кере 2030 жылгъа дери белгиленген ишленни санына кир-кипчикни жыйынуу, жангыдан хайырланууну системасын къурау, халкъны жумушла бла бютюн тынгылы жалчытыу, тегерекдеги къудуретте жетген хатаны азайтыу да киредиле.

Къабарты-Малкъарда быйылны башындан бери Урванды Прохладныйде эркин этилген полигонлагъа

кир-кипчикден 249,5 минтонна келтирилгенди. Болсада регионда аллай объекте энтта да керекдиле.

Казбек Коков бла Денис Буцаев тийишли проектлеге инвестицияла этилирча онглыны сюзгендиле. Аллай проектни жарашдырууну юсюнден келишим этилгенди, бирге ишлеуно «жол картасына» къол салыргъа белгиленеди. Республиканы Башчысы Россейни

экология операторуну татаматасына республикагъа эс бургъаны, себеплик этгени ючюн да жюрек ыразылыгъын билдиргенди.

КъМР-ни Правительствосуна Россейни экология оператору бла бирге ишлеуно ишчи къауумун къуаргъа буюрулгъанды, деп билдиргендиле КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуна пресслужбасындан.

КъМР-ни Башчысы

Тилеклерине тынгылагъанды, тийишли буйрукъла бергенди

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** «Единая Россия» политика партианы приём бардырууну онкнюлююнго чеклеринде республиканы къауум адамы бла тюбешгенди.

Ол кюн республиканы оноучусундан болушлукъ излеп мобилизациягъа тыошгендени эмда энчи аскер операциягъа къатышханланы ююрлерни келгендиле. Аланы тилеклери жашау болумла эмда административ жумушла бла байламлы эдиле. «Алагъа битен керекли болушлукъ этилликди», – деп чертгенди Казбек Коков. Ол тийишли буйрукъла да бергенди.

Андан сора да, къыйын жашау болумга тыошген, сабийлери эрттеден бери да къыйын ауруп кыйналгъан эмда алагъа тынгылы багъуу бла реабилитация керек болгъан къолайсыз юйорге да тутучулукъ этилликди.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуна пресслужбасы.

Жазыпыу-2023

«Заман» – хар тауу юйорге!

Мен эрттеден бери жашайма шахарда, Аушигерден кечгенме. Анда тургъанымда да жаздыра эдим ёз тилибизде чыкъган газетибизни. Бери келгенди да аны алгъанлай турама.

Тилибизни билдирге уллу себеплик этгени ючюн, сабийлеге да окутханма. Ала да ёсгендиле, юйдегилидиле. Туудукъла да бардыла. Тамата школгъа барды. Жазаргъа, окъургъа да юйренгенди. Энди газетни анга да окутама. Аны хайырындан ол ана тилинде ариу, шатык селешеди.

Къайсы тили да билген игиди, алай бек алгъа ёз тилинги билдирге тийишлиди. Бу иште «Заман» газетибиз уллу себеплик этеди. Ол шахарда, аны тийресинде жашау-анлагъа бютюн бек керекди. Адамлагъа айтыргъым, миллетин, тилин багъалагъан, суйген «Заман» алсын, анга жазысын.

АТАБИЙЛАНЫ Сагъыт.

Бизни индексибиз – П5893

Парламент

«Терелерибизни, ниет байлыгъыбызны да сакълар ючюн, къолдан келгенни аямазгъа тийишлибиз»

Депутатла Къабарты-Малкъар къырал университетни студентлери бла «Шёндюно социокультура системада жаш тёлюно ниет, иннет, адеп-къылыкъ сайлау» деген теманы сюзгендиле, дагыда Миллет музейде тарыхны тинтиу бла корешген жаш алимле бла бирге «Россей цивилизация – социокультура тюрлюлюкле» деген ат бла ушакъ къурагъандыла.

Ючюнчю тюбешу КъМР-ни Миллет библиотекасында болгъанды. Мында «Китапны болушлугъу бла – ахшылыклагъа бла билимге»

деген китап кёрмюч къураулгъанды.

Библиотеканы къуллукъчулары хазырлагъан кёрмюч бла шагъырейленирге Парламентни спикери **Татьяна Егорованы** башчылыгында депутатланы уллу къаууму келгенди. Тюбешуе жамауат, дин организацияланы келечилери, алимле, студентле да къатышхандыла.

Жыйылууну ача, Миллет библиотеканы башчысы **Анатолий Емузов** бу учреждение республика бла тенг болгъанын, аны экономикасыны, культурасыны, илмусуну, билим беруиюно

айныуу бла бирге ёсгенин чертгенди.

– Библиотека жюзжыллыкъ тарыхыны кезиуонде бай китап эм документ фонд жыйгъанды. Бюгюнлюкде эки миллиондан аслам китабыбыз бардыла: 17-чи ёмюрде басмаланганладан башлап, бюгюн чыкъгъанлагъа дери. Документлени фонду бла ёхтемленирге эркинбиз – ала он мингден асламдыла. Краеведение, республиканы тарыхыны юслеринден китапла уа къыркъ мингге жетедиле, – дегенди ол.

Ахыры 2-чи бетдеди.

3 декабрь – Белгисиз солдатны кюню

3 бет

Россейде 3 декабрьде Белгисиз аскерчи кюню белгиленеди. Ол къыралда, андан тышында да мамырлыкъны, тынчылыкъны къоруулап ёлген жигитлени эсгеруеуе хораланады.

Батыр аскерчилерибизни атларын белгиле этиу эмда аланы ёмюрлеге сакълау сыйшы борчубузду

Тауэл

10 бет

Мухол

Мухол Огъары Малкъарда ариу кюнлюм бетинде орналынды. Малкъар черекни сол жанында. Элни кюнбатыш жаны Мухол сыртына тирелип тохтады. Шимал жанында уа чеги Чайнашкы суу блады.

«Төрелерибизни, ниет байлыгыбызны да сакълар ючюн, къолдан келгенни аямазгъа борчлубуз»

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

«Шөндюгю заманны къркбуулары эмда адамны ниет, адеп-къылыкъ сайлауу» XXXI Халкъла аралы рождественский окуулары чеклеринде VII регион Парламент тубешуле андан ары бардырыладыла.

Бююнлюкде библиотеканы окуучулары 60 мингден асламдыла. Аланы жартысы китапла бла онлайн халда хайырланадыла. Докладчы китап – билимни кенг, таркъаймазлыкъ шауданы болгъанын чертгенди, алай шөндюгю заманны излемлерине эс бурулады. Библиотекада жангы технологияла синдириледи: компьютерле бардыла, ала интернетте къошулдула, китапла, документле цифралы амалга кечюрюледи.

– Миллет библиотека культураны, жарыктандырууну, билим берууну, ёсоп келген тёлону юйретууну, илмутиуну арасыды. Къуру Къабарты-Малкъарда угъай, андан тышында да деп, ёхтемленип айталлыкъбыз, – дегенди Анатолий Емузов.

Ызы бла жыйылгъанланы кёрмюч бла шагърейлендиргенди. Ол а юч бёлумден къуралады. Биринчиси тарых магъаналы, артыкъда багъалы, аз тубеген киталадан къуралгъанды. Ала 17-чи ёмюрден башлап, 20-чи ёмюрю ал жылларына дери кезиуде басмалангъандыла.

Библиотеканы фондун асырау бёлумно башчысы **Зита Кушбокова** айтханыча, артыкъда багъалы китапланы арасында 1649 жылда басмадан чыкъгъан «Соборное уложение царя Алексея Михайловича Романова» китап энчи жерни алады. Ол «Китап эсгертмелени къырал тизмесине» киргенди. Анда Россейде къырал,

граждан, уголовный право жаны бла законла бардыла. Россейде жангы законланы жыйымдыгын князь Никита Одоевскийни башчылыгында комиссия жарашдыргъанды.

«Духовный регламент» неда «1721 жылны Духовный коллегии» да китап эсгертмелени тизмесине киреди. Законну манифест халда Пётр патчах чыгъаргъанды. Ол Россейде Православ килисаны магъанасына жоралангъанды.

Дагъыда дин китапла да кёрюзюлгенди: Къуран, сабийлеге Таурат, Инжил. Ала Синодальный басма юйде 1915 жылда чыгъарылгъандыла.

Китапланы араларында энчи жерни орус адабиятны классиклерини къабарты эм малкъар тилге кечюрмелери алгъандыла. Ала латин харфлыкъланы мурдорунда Нальчикде 1935 эм 1936 жылда басмалангъандыла. Аланы арасында Е. Чарушинни жети хапары да барды. Аланы тау тилге Д.Ачабаев

кёрюргенди. Дагъыда Д. Мамин-Сибирякны хапарлары (Ш.Тажев кечюргенди), М. Горькийни «Старуха Изергиль» (Х. Маиров кечюргенди) къабарты тилде басмалангъандыла.

Кёрмючю экинчи кесеги республиканы тарыхына, культуранына жоралангъанды. Аны бла миллет эм краеведение бёлумно тамата библиотекачысы **Мечиланы Халимат** шагърейр этгенди. Ол ниет хазнаны мурдору патриотизм, туугъан журтха сыймеклик, жигитлик дегенча англамладан къуралгъанын белгилеп, биринчиден, ол жаны бла китапланы ослеринден айтханды.

Сёзге, «Къабарты-Малкъарны алтын жудузалары» китап Совет Союзну Жигитлерине аталгъанды. «Жерлешерибиз фронтлада кёрюзтген батырлыкъ ёсоп келген тёлөге Ата журтубузгъа сыймекликни, анга къулукъ этууну юлгюсю болгъанлай къаллыкъды», – дегенди ол. Мечиланы Халимат айтханыча, Къа-

барты-Малкъарны 100-жыллыгына аталып, краеведение бёлум тюрлю-тюрлю кёрмючле, акцияла къурагъанды, ол санда онлайн халда. Алада у Улуу Ата журт урушну жигитлерине аталгъан жумушла энчи жерни алгъандыла. Краеведение бёлум Шимал Кавказны халкъларыны культураларына, халкъ педагогикагъа аталгъан китапланы да кёрюзтгенди кёрмючю.

Окьюу залны башчысы, КъМР-ни культураны сыйлы къулукъчуусу **Зарема Секрекова** уа кёрмючю ючюн бёлумно бла шагърейр этгенди.

Депутатланы атындан Татьяна Егорова библиотекада ишлегенлеге былай сейир жыйылы къурагъанлары ючюн ырызлыгытын айтханды. Ол Рождественский билим беруу тубешуле темасы – шөндюгю кезиуде къркбуула эм адамны ниет сайлауун тинтиу – артыкъда магъаналы болгъанын чертгенди.

– Шөндюгю заманда адамны акылы байлыкъ, аха алгъандыла. Аны хатасында а культура, адамны ич дунясыны тазалыгы дегенча англамла унутула барадыла. Быллай болумда төрелерибизни, ниет байлыгыбызны сакълар ючюн, къолдан келгенни этерге борчлубуз. Ала ёмюрлени теренде къуралып келеди эмда кыйын кезиуде Россейли къыраллыкъланы кёрууларгъа кеп кере болушхандыла, – дегенди Татьяна Борисовна.

Библиотека – билимни мурдорун салгъанын айттып, спикер аны келечилерине бу жууалы ишде жетишимле тежегенди. «Таматала, жаш адамла да китапланы окурларын тежейме. Ол билимни, культураны мурдоруду», – дегенди ол тубешууну ахырында.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

КЕНГЕШ

Жаш тёлю политика кыйматлы болуруну кыйгыгысын кере

Республиканы Правительствосуну кезиуде жыйылыуунда сюзюге чыгъарылгъан бегимлени эмда буйрукълары проклетирде къырал ырыскыны, жаш тёлю политиканы, билим берууну, кыйын жашуа болумлагъа тошгенлеге билекли этууну эм башха жумушланы юслеринден айтылгъанды. Кенгешни Правительствону Председатели Мусуланы Алий бардыргъанды.

Биринч проектде Къабарты-Малкъар Республиканы мюлкюн приватизация этуу жаны бла быйылгы программа тырленуле кийириуну юсюнден айтыла эди. Жер эмда ырыскы бла байламлы халланы министри **Аслан Тохов** билдиргенди, андан «Гидрометаллург» АО-ну акцияларыны 25 процент кетериледи. Ол кеси да завод тийишли законну излемлерин толтурмагъаны эмда аны иелери производствону бир кесегин жабаргъа оную этгенлери бла байламды. Дагъыда бу программадан Акъ-Сууда бир объект кетериледи, Нальчикде Калинин атлы орамда орналгъан мекамланы адреслери тохташдырыладыла эмда ары шахарда эки объект къошулады. Андан сора да, къырал ырыскы сатылгъандан тошерик файданы ал тергеулерни тийишдиргенди.

«Къабарты-Малкъарны бла Москваны арасында шухлюк байламлыкълар эрттеден бери къуралгъандыла, – деп башлагъанды сёлешуун экономиканы айнаытууну министри **Рахайланы Борис**. – Бу жаны бла биринчи кели-

шим 1994 жылда 7 октябрде этилген эди. Кеси да андан сора талай кере жангыртылгъанды. Энди уа ол бююнню онгларыбызгъа толуракъ келишир, эл мюлкде, промышленностьда, жаш тёлю эмда къурулуш политика жаны бла байламлыкълар айны барыр, сатыу-алыуда, социал, маданият эмда башха бёлумледе салынган борчланы толтуруу ючюн, КъМР-ни Башчысы бла оюулашып, Москва бла жангы келишим этерге дегенбиз».

Правительствону быйыл 10 июнда чыгъарылгъан 136-ПП номерли бегимине тырленуле кийириуну юсюнден промышленность, энергетика эм сатыу-алыу министрни къуллугун толтургъан **Къулийланы Ахмат** хапарлагъанды. Бу оную федерал законодательство тырленнгени себепли этиледи, дегенди ол. Сёз анда регионланы промышленность фондларын аха бла онгдуруу умтуда, къыралны бюджетинде быйыл регионлагъа финансла жибериу эмда юлешуу жорукъланы тохташдырууну юсюнден барды.

Къулий улу дагъыда КъМР-ни Гарантия фондуну субсидияла бла онгдуруу жорукълар тырленнгенлерин туура этгенди.

Республиканы «Шөндюгю сахар болууну къурау» къырал программасыны чеклеринде келир жыл 234,3 миллион сом багъасы мадар этилгилги къурулуш эмда ЖКХ министр **Алим Бербеков** билдиргенди. Андан 227,3 миллион чаклы бирин федерал бюджетден берилди, къалгъанын а республиканы эмда муниципалитетлени бюд-

жетлеринден къошарыкъдыла. Министр кёрюзтген проект бу программагъа тырленуле кийириу бла байламлы эди. Анда 2023 жылда кыйсы жерледе иш этилгилги эмда алагъа къаллай бир аха къоратылыгы тохташдырылады.

Битеулю эмда энчи орта билим беруу системаладан шартла Бириккен къырал эмда муниципал жумушланы порталында эмда «Мени школум» деген системада кёрюзтюлорча келишим этилдики. Аны юсюнден жарыктандыруу эм илму министр **Анзор Езаов** айтханды. Дагъыда КъМР-ни «Билим берууну айнаытуу» программасындан жаш тёлю башламчылыкълар эмда патриот ниетде деген жумушла кетерилдики. Нек дегенде энди аланы Жаш тёлону ишлери жаны бла министерство алады боюнуна.

Бу ведомство жарашдыргъан энтта да бир проектде къырал билим беруу учрежденилада урунган педагогларгъа къошакъ халда бериллик тёлөуге 101 миллион сом къоратылыгыны юсюнден айтыла эди.

Жаш тёлону ишлери жаны бла министр **Азамат Лоев** жаш тёлю политиканы юсюнден программа юч кесекин къураллыгын билдиргенди. Ала быладыла:

– патриот ниетде юйретууну айнаытуу эмда осал болумланы профилактикасы;

– КъМР-ни социал эмда экономика жаны бла айнаытуугъа жаш тёлону да къошуу эмда добровольчество ишлеге себеплик этуу;

– жаш тёлю политиканы кадрла эмда

инфраструктура жаны бла айнаытуу эмда бу къырал программаны бардырууну жалчытуу.

Бу программаны тамамлаугъа келир жыл республиканы бюджетинден 70,5 миллион сом къоратылыкъды. Къырал берлик субсидияланы да къошса, аны ёлчими 251 миллион сомдан аслам болуукъды.

Мусуланы Алий бу ишни магъанасы уллу болгъанын белгилегенди. «Тийишли жумушла алгъын «Билим беруу» программагъа кире эдиле, энди уа ол кеси да къырал программа болгъанды. Ары дери анга бир жылгъа 23 миллион сом кетген эсе, келир жыл 70 миллиондан артыкъ сом бёлөнюрюкдо. Министерство конкурска къатышып, къыралдан аллыкъ субсидияны къошуп тергесек а, жаш тёлю политиканы бюджет келир жыл он кереге кёбейтиргил кёрюкбюз», – дегенди ол.

Жангы жылны къууанчы халда белгилеу жумушлагъа эмда сабийлеге сагъала сатып алыргъа 7,7 миллион къоратыргъа оную этилгенди. Уруну эмда социал къоруулау министр **Асанланы Алим** той-оюнда Нальчикде Къырал концерт залда эмда Музыка театрыда 26-30 декабрде бла 2-5 январьда ётериклерин билдиргенди.

Ол дагъыда сауукълары бла байламлы энчиликлери болгъан жаш адамлагъа билим беруу эмда аланы ишле салгы жаны бла программаны юсюнден сагъыннганды эмда кыйын жашуа болумлагъа тышген инсанга себеплик этилгилгин билдиргенди.

УЛАШЛАНЫ Мурат.

3 декабрь – Белгисиз солдатны кюню

Батыр аскерчилерибизни атларын белгили этиу эмда аланы эсде тутуу сыйлы борчубузду

Россейде 3 декабрьде Белгисиз аскерчини кюню белгиленеди. Ол кыралда, андан тышында да мамырлыкны, тынчылыкны кыоруулап жоюлган жигитлени эсгериге жораланады.

Тарых

Бу кырал байрам аланы тизмелеринде эм жашладан бириди – аны белгилеуно юсонден онуноу Кырал Дума 2014 жылда кыбыл кергенди. Ызы бла РФ-ни Президенти ол жаны бла Указгга кыол салганды. Бу тарых магналы кюнде у Улуу Ата журт урушда фашистлеге кыажу кызауатда жоюлган жигитле бла бирге битеу россей-

да январьгга дерди. Бютюнда Заюково, Оггары Курп элени, Нальчик шахарны тийрелеринде, тау ауушла ючюн уруш кыаты барганды.

1942 жылда 26-28 октябрьде уа Нальчик ючюн сермеш башланады. Немисилени 70 бомбардировщиклери республиканы ара шахарына топларын атхандыла, танкла, аскерле жибергендиле. Юч кюнню кыанлы уруш-

барты-Малкыарны немисиледен кыоруулаган жигитлеге, мамырлык ючюн жанларын аймаган аскерчилеге баш урады. Бу хорламны багыасы уа уллу эди: Нальчик ючюн сермешледе 9 минг аскерчи, офицер, тылда урунганла жоюлгандыла.

Унутмау

Кыабарты-Малкыарда хар шахарда, элде да Улуу Ата журт урушуну кезиунде бизни мамыр жашауубуз, кыралыбызны жалынчаксызлыгы ючюн кызауат бардырганланы, жанларын бергенлени хурметине эсгертмеле салынгандыла. Аладан бирлери уа аскерчилени кыарындаш кыабарларында орналындыла. Алада асыралганланы барысыны да атлары бюгюлюкде, ол кыанлы кызауатдан бери 77 жыл озггандан сора да, тохташдырылмагандыла.

Нальчикде «Махтаулукуну ёмюрлюк оту» мемориал жигитлеге баш урууну энчи жериди. Былайда эсгериге, патриот жумушла бардырыладыла, юйор кырауанла уа, бери келип, аскерчилеге гюлле кыогыанлары терге айланганды.

Эсгертме 1948 жылда кыралганды, Ёмюрлюк от а 1965 жылда жандырылганды. 1946 жылда шахарны кыоруулачулары асыралган 32 кыабардан жигитлени ёлюктери бу сыйлы жерге кёчюрюлюп, жангыдан басыдырылгандыла. Алай бла тарыхчыла жазгганларча, 148 совет аскерчи тапхандыла былайда ахыргы кыабыр юлюшлери. Аладан жалаанда 88-сини аты тохташдырылганды: 12 офицерни бла 76 сержантны бла аскерчини.

Нальчикде 9-чу школну тийресинде Белгисиз аскерчилеге эсгертме салынганды. Былайда НКВД-ны 11-чи дивизиясыны 278-чи мараучу полкуну 1942

жылда октябрьде школу кыоруулау сермешледе ёлтюрюлген аскерчилери асыралыпдыла (эки адам). Аланы атлары тохташдырылмагандыла.

12-чи школну арбазында уа «Бушу этген ана» эсгертме салыныпды. Алайда 20 совет инсан тапхандыла тынчылык: 5 офицер бла 15 аскерчи. Вольный Аулу орта школуну устазларыны бла окуучуларыны излеу жумушларыны хайырындан аланы атлары тохташдырылып, эсгертмеге жазылгандыла.

Нальчикде «Затишье» районда кыабарлада Улуу Ата журт урушуну жигитлерине салынган эсгертме да сыйлы жерледен бириди. Былайда шахарны кыоруулау сермешледе жоюлган 333 аскерчи асыралыпдыла. Аладан жалаанда 62 жигитни аты ачыкланганды, 271 – белгисиз аскерчиледиле. Былайда 5 кыарындаш эмда 235 энчи кыабарла бардыла.

Республиканы эркинлиги ючюн жанларын берген совет аскерчилени кыарындаш кыабарлары районлада да бардыла.

Кызауатда жан бергенле

Республикада эм уллу кыарындаш кыабарладан бири Кыашхатауда орналганды. 1942 жылда 29-31 октябрьде Кыашхатауну тийресинде Кызыл Аскерни 37-чи армиясыны гардиялы мараучу дивизиясыны ёлюктери гитлерчилени танк кыаууму бла кыанлы кызауат бардыргандыла. Юч кюнню ичинде былайда 350 аскерчи бла офицер жанларын бергендиле: 17 миллетни келечилери. Ала барысы да архив документлеге белгисиз тас болганлача жазылган эдиле.

Болсада Улуу Ата журт урушуну тарыхын тинтиучу Уяналаны Виктор аланы барысыны да атлары тохташдырыуы жаны бла магналаны иш бардырганды.

1980 жыллада Кыашхатауда кызыл аскерчиле белгиленген жерде эсгертме салынган эди. 2013 жылда уа аны элге кирген жерге кёчюргендиле. Улуу Хорламны 80-жыллыгыын белгилеуно жумушларыны чеклеринде былайда мемориал кыралганды, анда уа аскерчилени бла офицерлени барысыны да атлары жазылгандыла.

«Эсгериге вахтасы»

Кыралда ахыр жыллада излеу жумушла тирилгенлерин айтырчады: Ата журтубузу кыоруулачуларыны кыабарларын ачыккылау, алада аскерчилени атлары тохташдырыу жумушла бардырыладыла. КМР-де уа «Эсгериге вахтасы» кыралганды он жыл толганды. Аны чеклеринде излеу отрядланы кыулукчулары Элбрусда 3,5-4 минг метр бийикликде 1942 жылны кюз артында-кышда гитлерчиле бла кыанлы сермешледе ёлтюрюлген совет аскерчилени ёлюктерин табып, аланы Терс-Кюлда эсгертмеде асыралдыла.

Сёзге, 2022 жылда вахтаны кезиунде 22 аскерчини ёлюктери табылгандыла. Аладан экиниси атлары белгили болгандыла: Ростов областын Петров Макарь Михайлович эмда Горжюке Иремашвили Кабу Сосович. 22 аскерчи Элбрусуну тийресинде табылган 320 совет жигитни тизмесине кышулгандыла. Ала ахыргы жолгга Россияны гимни эмда автоматтадан атышуу бла ашырылгандыла.

Урушда ёлтюрюлген аскерчиле барысы да асыралгыны кызауат бошалмайды, деген сёз жюрюйдю халкыда. Алай аны бла бирге батыр аскерчилерибизни атларын белгили этиу эмда аланы ёмюрлеге сакылау барыбызны да сыйлы эм жуаппы борчубузду.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима.

ли аскерчилени хурмети кёрюледди. Тарыхчыла жазгганларча, 20-21 ёмюрледе урушлада эки миллионгга жууук совет эм россейли аскерчи белгисиз тас болганды.

3 декабрь нек сайланганды дегенде уа, гитлерчиле Москвану тийресинде жокь этилгенли 25 жылны белгилеуно чеклеринде, 1966 жылда, белгисиз аскерчини ёлюго Москвада Кремльни тийресинде Александровский бахчада асыралганды. Бюгюлюкде бу сыйлы совет аскерчилени жигитликтерини баш белгиси болганды.

Шартла

Улуу Ата журт урушуну кезиунде Кыабарты-Малкыарны эркинлиги ючюн кызауат жыл жарым тенгли барганды: 1942 жылда август айдан 1943 жыл-

дан сора Нальчикни душманнга кыояргга тыошгенди.

Фашистле Кыабарты-Малкыарда болган тёрт айны ичинде кёп мамыр адамланы ёлтюргендиле, юйюрлени саулай кыыргандыла. Нальчикни бла Прохладныйни тийрелеринде душман танклагга кыажу урула ёлюкледен толгганлары да анга шагатлыкь этеди.

Прималкинский комбинатда уа бир гектаргга да жетмеген жерде адамсыз болумлада 10 минг совет аскерчини жесирде тутхандыла. Аладан кысыха заманны ичинде эки мингге жууугу ёлтюрюлгенди. Битеу да бирге уа душманла республикада болган кезиуде 4,2 мингден аслам адам жокь этилгенди, ол санда 2188 мамыр инсан.

Республиканы жамауты бюгюн да 1942-1943 жыллада Кы-

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИЯ

Эл мюлкню жазыу кемчиликлени бла файдалы мадарланы ачыккылаганды

2021 жылда Россейде эл мюлкню жазыу бардырылганды. Аны эсеплери 23 декабрьде «Российская газетада» басмаланырыкыдыла. Бу кюнледе уа ТАСС агентствода кыралган пресс-конференцияда аны толу болмаган тарихлери ачык этилгендиле. Тобешуиге кыралны битеу субъектлерини журналисттери кыатышхандыла. Республиканы журналистлерине Кырал статистиканы федерал службасыны Шимал Кавказда управлениясында онлайн байламлыкь кыралганды.

Тобешуиге РФ-ни эл мюлк министрини биринчи орунбасары **Оксана Лут**, Росстатны башчысыны экинчиси **Игорь Васильев**, Сют жарашдыруучулары миллет союзуну директору **Артём Белов** эмда Эл жерлени кемчиликтерин тинтиучу илму арасыны таматасы **Мария Горячко** кыатышхандыла. Алагга соруулары интернетде кыралган кыауумда берирге онг болганды.

Эсигизге салыйкь, эл мюлк жазылуу 2021 жылда августда бардырылганды. Битеу кыралда анга 17 миллион эл мюлк киргенди: фермер мюлккө, энчи предпринимательге, энчи бахчала да.

Игорь Васильевни айтханына кёре, битеу кыралда да жазылууну 32 минг адам бардырганды. Бу жумушда жангычылыккыла бардыла. Ол санда кыагыт документлени орунларына планшетле жюрюлюдиле. Ол а эсеплени чыгарыуну женгил этгенди. Сынау халда бир-бир регионлада квадрокоптерле да хайырлангандыла.

Энтта бир энчилик – соруула кысыкартылгандыла. Сёзге, демография бла байламлы шартла суралмагандыла. Аны ючюн бу жумушга «микротрепись» дегендиле.

– Жазыу бир ненча энчиликни ачыккылаганды – 2016 жылны эсеплери бла тенглешдиргенде. Биринчиден, гитче предпритияланы саны азайганды, аны бла бирге уа эл мюлккө кенгергенлери белгили болганды. Дагыда кыралда төрөли болмаган эл мюлк битимле ёсдюрюлюп башлагандыла, продукцияны сатыуну жангы рыноклары кыралдыла. Жазылуу эл мюлккө тюрлениулени ачыккылар, ол кыалай айныганын билер ючюн магналанды. Дагыда жерлени хайырлануу игиленгенни белгилерчады. Ол а кырал

программала кеслерини борчларын толтурганларына, хайырлы болганларына шагатлыкь этеди, – дегенди ол.

Жазыу ачыккылаганыча, кыралда эл мюлк продукцияны асыраган жерле кёбейгендиле. Ол да бу жаны бла кырал себеплики магналлыгыын кёргозтеди.

Оксана Лут айтханыча, жазыуну эсеплери власть органла АПК-да толтурган мадарларыны хайырлы болганларын бла кыралганларын ачыккыларгга болушадыла. «Алай бла уа эл мюлк бла кюрешгенлеге кыалай болушлукь керек болганын кёрюрге, кырал себеплики жангы амалларын кийирге онг береди», – дегенди ол.

Белгили болганыча, малчылыкь бла кюрешген предпритияланы саны азайганды. Ол а кыранчылыкь эм ишни кырауан кыйын болганы бла байламлыды. «Сютню жарашдыруу бла кюрешгенлеге кырал себеплик керек болганы баям этилгенди», – деп кыошханды ол.

Энчи бахчаланы юслеринден айтханда, ала тахта кёгетлени ёсдюрюуде алчы жерни аладыла. Ол а энчи бахчаланы иштерине этилген кырал болушлукь хайырынданды.

Оксана Лут эл мюлккө кеслерин иш бла жалчытхалагга кийирилген льготаланы юслеринден да айтханды. Ол санда ала кредитле бла чырмаусуз хайырланарча мадарла этилгендиле. Сёз агротуризмни айнытууну юсонден да барганды.

Росстатны СКФО-да Управлениясыны башчысы **Аурика Гаштова** пресс-конференциядан сора республиканы басма органларыны журналисттерини сорууларына жуапла бергенди. Ол билдиргенича, эл мюлкню жазыуну эсеплери федерал шартла ачык этилгенден сора басмаланырыкыдыла.

Жазыуну уа 240 адам бардырганды. Ала да планшетле бла жалчытылынгандыла. Аны хайырындан кемчиликле азайгандыла, эсеплени уа кысыха заманны ичинде санаргга кыолдан келгенди. Ол ишни бардырганланы кыоркууузулукларынын жалчытууга энчи эс бурулганды.

– Битеу кыралдача, бизни республикада да уллу эл мюлккө асламдыла. Аны бла бирге энчи бахчаларында тирлик ёсдюргенлени саны да кёбейгенди, – дегенди ол.

ТОКЪЛАНЫ Фатима.

Хурметлеу

Фахмусуна, адамлыгына да — бийик багъа

Сакинат Азноврнаны бир-гесине келгенлени къауунда уа КъМР-ни Жазычуларыны союзуну правленини таматасыны орунбасары Бепайланы Муталип, «Мингитау» журналны баш редактору Додулары Аскер, Къулийланы Къайсын атлы Малкъар къырал драма театры баш режиссеру Атырзаланы Магомет, Черек районну администрациясыны къуллукъчусу Байсыланы Харун, КъМР-ни Журналисттерини союзуну таматасыны къуллукъун толтурган Шауаланы

уа юбиляргъа Элбрус районну жер-жерли самоуправлениасыны депутатла советини таматасы Тохаланы Хыйса айтханды. — Элбрус район сизнича жерлешлери бла ёхтемленеди. Мындан ары да чыгъармачылык ишигиз бла юреширге Аллах саулык, кюч да берсин. Жашау-гуъуз насыпдан тола, жюрегигиз къуанганлай, аны бла бирге уа бизни да жангы китапларыгыз бла къуандырғанлай туругъуз. Бу залда олтурғанланы эм район администрацияны таматасыны къуллукъун толтурган

Разият, «Къарачай-малкъар халкыны маданият совети» жамаат биригиуну директору Биттирланы Людмила, къурулушчу эм меценат Локияланы Рашит, КъМКЪУ-ну Отарланы Керим атлы маданият арасыны

Сотталаны Къурманны атындан сизни къызыу алгъышлайма. Сизни тизгинлеригизде «Ата журтум», «туугъан жерим», «ана тилим» деген сёзлеге терк-терк тюбейбиз. Халкъ ючюн юрешгенигизни кере-

Бу кюнледе, Элбрус районну администрациясыны маданият управлениясы къурап, Търныаууз шахарда Къулийланы Къайсын атлы Маданият юйде миллетибизни белгиле назмучу къызы, жазычу, журналист, КъМР-ни культурасыны сыйлы къуллукъчусу, къыркъгъа жууукъ китапны автору Мусукаланы Сакинатны чыгъармачылык ингири болганды. Анга эм биргесине келген сыйлы къонаклагъа уа Элбрус районну администрациясыны башчысыны къуллукъун толтурган Сотталаны Къурман гюлле эм гоппан аякъ бла тюбегенди. Маданият юйноу фойесинде уа уллу той къурагъан эдиле.

ленчиле, чыкъган эдиле. Эл администрацияны башчысыны къуллукъун толтурган Атырзаланы Марат бла бирге эллилери Сакинат Азноврнаны алгъышларгъа келген эдиле.

— Болмагъанча ёхтемленебиз сиз кенделени болганыгыз бла. Аллах таркъаймазлык хунер бергенди да, аны сиз саулай халкъыбызгъа сау этгенсиз. Сау болугъуз! Энтта

устази Темуккуланы Асиятны сохталары авторну назмуларын эшитдирген эдиле. Жаппуланы Расул а Сакинат Азноврнана жоралагъан тизгинлерин айтханды. Анда ол таулу тиширйуну суратлагъан энчи ышанланы ачыкълагъанды. Залда олтурганла ол жылыудан толу тизгинлеге къызыу къарсла бла тюбеген эдиле. Юбилар да аллай саугъагъа, болмагъанча, бек къуанганнын жашырмагъанды.

Кезиу жырчылагъа берилгенде, сахнагъа кезиу-кезиу чыгып, Мамайланы Фатима, Гергъокъаланы Халимат, Мызыланы Аубекер, Жуболаны Джамболат назмучу тизгинлерине этилген ариу жырларын эшитдиргендиле.

Мусукаланы Сакинатха ол кюн берилген саугъаланы арасында уа РФ-ни Журналисттерини союзуну «За честь и достоинство» деген сыйлы белгиси, Лермонтов атлы комитетни Къулий Къайсынны майдалы, къолдан уста Къудайланы Исаны гюллери да бар эдиле. Шауаланы Разият бла Додулары Аскер аланы юбилярны кёкюрегине такъгъандыла.

— Энтта да бир затны белгилей кетерге сюеме. Келир ыйыкъда Москвада бардырылык китап кёрмючю чеклеринде бизни Сакинатны орус тилде чыкъган «Когда летаешь не надо бояться» деген хапарла жыйымдыгыны презентациясы боллукъду, — деп билдиргенди Разият Аслановна.

Ол жангылыккъа жыйылганла къууанганларын къызыу къарсла бла билдиргендиле.

Бепайланы Муталип, Сакинат халкъыбызны бек хунерли къызларындан бири болганын чертил, анга ке-

сини назмусун саугъа этгенди. Атырзаланы Магомет а жерлеши бла дайым да ёхтемленгенлей турганын чертгенди.

Тукъумну атындан сахнагъа Мусукаланы Магомет чыкъган эди. Ол эгечине былай сый берип, былай ингир къурагъанлагъа ыразылыгын билдиргенди.

«Миллетибизни былай къууанчлары кеп болсунла. Тийишли адамларыбыз а бардыла», — деп белгилегенди.

Ингири ахырында уа сёз юбиляргъа берилген эди. Сакинат Азноврнана аны къурагъанлагъа, ары келгенге да жюрек ыразылыгын билдирип, аны былай аламант саугъагъа тийишли кёргенлерине ыспас этгенди.

— Хар бери келген адамгъа да сау болугъуз деригим келеди. Хар жазыучугъа да аны окъусала, андан уллу саугъа жокъду. Мен а сезгенме чыгъармачылыгым бла шагъырей болганыгызны. Районну маданият бёлюмюне уа энчи ыразыма, нек дегенде миллетибизни адамларыны сыйларын кётюрюп, былай тюбешиуле къурагъанлай турады. Мен да халкъымы адамлары бла къачан да ёхтемленгенме. Ара шахарлада аламант келечилерибиз кепдоле. Ала миллетибизни атын жаланда иги бла айтдыргъанлары кепню тутады. Бирик болсун! — дегенди Сакинат Азноврнана.

Тюбешиу а жарыкъ миллет тепсеу бла бошалгъанды. Назмучу эгечибиз анда да усталыгын кёргюзгенди. Жыйылганла уа къарларын къызгъанмай эдиле...

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.
Суратла авторнудула.

таматасыны орунбасары Тюбейланы Светлана эм журналистле да бар эдиле. Ала барысы да, сыйген тенгерине сый бере, аны аты бла къуралган байрам ингирге къууанганларын билдире жыйылгъандыла.

Сахнагъа уа Мусукаланы Сакинатны Маданият юйноу «Салам» ансамблини жарыкъ тепсеуу бла чыгъарган эдиле. Биринчи алгъыш сёзлени

биз, аны ючюн багъалайбыз сизни, — дегенди ол.

Сакинатны лирикалы назмулары макъамгъа, болмагъанча, ариу келишип къалгъанларын барыбыз да билебиз. Жырчыла Гузиланы Дженнет бла Тахир а ол тизгинлеге этилген жырла бла жыйылгъанлагъа зауукълукъ тапдыргъандыла.

Ызы бла уа сахнагъа юбилярны жерлешлери, кенде-

да мындан ары да бизни жангы китапларыгыз бла къууандырғанлай турурус деп ышанабыз, — дегенди Атырза улу.

Юбиларны алгъышларгъа уа ол кюн аны бек гитче окъуучулары да келген эдиле. Туугъан элини сабий садыны келечилери эм Търныауузу Мокъаланы Магометни атын жюрютген сабий эм жаш тёлу чыгъармачылык арасыны

Учунуулук

Къылыгы, сыфаты бла да айырмалыды

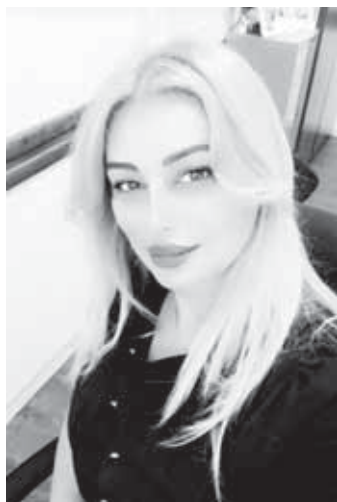
Журналисти иши не бла айырмалыды? Сейир эмда хунерли адамла бла тюбеше-тюбеше турганы бла эмда алааны атларын асламлагъа туура этгени бла. Ма бу жол да республиканы Туризм эмда курортла министрствосунда ишлеген эрттегили шүхума барам. Аны бла селеше келгенимде, ол: «Бизде къылыгы, сыфаты да ариу бир къыз ишлейди. Билемисе, ол стюардесса болуп да турганды. Аны юсюнден жазсанг а», - дейди. Сора, телефон бла селешип, аны кабинетге чакырады.

Къызы босагъадан атлагъанлай окъуна таныйма. Аны бла оюнч-онтёрт жыл мындан алгъа тюбешгенме. Ол заманда Биттирланы Анатолийни къызы Жаннет стюардесса эди. Жарыкъ ышарууна кере ол да мени таныгъанды. Алайда аны бла юч сагъат чакълы ушакъ этгенбиз.

КъМР-ни Курортла эмда туризм министрствосуна ишлерге ол 2017 жылда келгенди. Бусагъатда туризми эмда санатор-курорт ишни айнытыуу бөлжюмюнде баш специалист-экспертди. Къолгъа алгъан хар башха ишиндеча, мында да жетишимлиди. Туризми эмда солугуу кыурау жаны бла кеп жангычылыкъланы сингдириуге юлюшюн къошханды. Жайда сабийлени солугулары къалай кыурауланганы тинтеди, министрствону бойсунуунда болгъан миолкно болумуна кез-кыулакъ болады, турист маршрутланы жарашдырыугъа эм дагъыда кеп башха жумушланы тамамлаугъа къатышады.

2020 жылдан бери уа Жаннет ведомствону биринчи профсоюз организациясына башчылыкъ этеди. Ол РФ-ни Туризм жаны бла федерал агентствосуна, КъМР-ни Курортла эм туризм министрствосуна сыйлы грамоталары, бюсюреу писъмолары бла да кеп кере сауыаланганды.

Алай ары дери къыз Къабарты-Малкъар кыурау университетни информация-тех-

нологияла эмда экономика колледжин бошاپ, бухгалтер усталыкъны алады эмда педагогика колледжде кадрла жаны бла бөлжюмюнде баш специалист болуп ишлеп башлайды. Аны бла бирге уа КъМКЪУ-ну экономика факультетин да бошайды. Андан сора аны шахар администрациягъа ишге чакъырадыла. Бош заманында машина жюрюторге да юйренеди. Ол руль артына олтургъанда, анга тюгел жыйырма жыл да толмагъан эди.

Стюардесса уа сунмай тургъанлай болгъанды, анасны хайырындан. Ол телевизоргъа къарай тургъанлай, анда «Эльбрусавиада» ишлерге бортпроводникле керекдиле деген билдириуню эшитеди да, къызына айтады. Ол а арсарсыз ол ишге кирирге барады. Он адамдан

кыураулан комиссияны сынауларындан да этеди. Андан аны Дондагъы Ростовха ючайлыкъ курслагъа ашырадыла.

Биринчи рейсим Москвагъа эди. Бюгюнча эсимдеди, самолётну ичинде бир бош жер жокъ эди. Жюрегими тебиуюн хар олтургъан эшите болур деп, алай келе эди акъылыма. Андан къайтханымда, анам эгечи бла аэропортда тюбейди. Мени кеггенинде, ол жилап къалады: «Энди бир жары да жиберлик туююлма, андан эсе юйде олтур», - дейди. Болсада атам, къарындашым Барисбий да анамы унатадыла, ономун тюрлендиртедиле, - деп эсгереди Жаннет.

Къолгъа алгъан къаллай ишни да тынгылы тамамлай билген къыз бу жумушну да жетишимли бардырады. Аны себепли «Эльбрусавианы» таматалары аны тыш къыраллы рейслеге саладыла. Алай бла ол Эмирлагъа, Тюркге, Иорданиягъа, Германиягъа, Франциягъа, Италиягъа, Испаниягъа, дагъыда башха уллу къыралагъа да учханды.

Алай бла Жаннет «Эльбрусавиада» төрт жыл ишлегенди, андан сора аны бир къауум сылтаула бла жабадыла. Болсада къызы Краснодар крайны авиаызыларына чакъырадыла. Анда ал кезиуде Россейни кесинде «ФК-42» самолёт бла кеп рейслеге чыкъгъанды. Бир жол а ол ишлеген самолёт Эмирлагъа хаж къылыргъа баргъанлары да элтгенди. Анда Жаннет тилманчыкъ этип да болушады. Ол дагъыда Кубаньавиа, Камминводлада, Грозныйде да ишлегенди.

Жаннетни дагъыда бир хунери барды. Ол ариу тепсейди. Мектепде, арта колледжде окъуугъанында, ишлеген жерлеринде да тюрлю-тюрлю даражалы конкурслагъа къатышып, сауыалагъа да тийишли болгъанды.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

Мажарымпылыкъ

Сабий майдагъла ачыллыкъдыла

Кеп болмай КъМР-ни Курортла эмда туризм министрствосуну келечилери «Туризмни бла къонакъ-байлыкъны индустриясы» миллет проекте кере грантла къалай хайырланганын тинтендиле.

Проекте кере Черек келледе эки сабий майдан, жылны узуну ишлеген бассейн эм къонакъ юйчюклени кыурулушлары бардыла. Огъары Малкъарда уа төрт юйчюкден кыураулан кемпинг сюер муратлыдыла. Сагъынылгъан объекте жууукъ заманда Черек районну туризм бла байламлы инфраструктурасына ахшы къошумчулыкъ этерге керекдиле, - деп билдиргенди КъМР-ни Курортла эмда туризм министрствосуну программала эм инвестициялы проекте жаны бла управлениысны таматасы Мадина Налоева.

Проекте къысха заманда толтурулугъа керекдиле, предпринимательле алагъа салынган борчну болжалындан кеч къалмай тамамларгъа таукелдиле. Ишлени кезиунде сакъатлагъа тап болурча онгла кыурауларына да аслам эс бурулукъду.

Проектни башлардан алгъа эм биринчи къонакълагъа иги болурча, ала жаратырча шартла эсге алынгандыла. Ол санда юйчюклени табиыгъаны ариулуугу къл аяздача кёрююрча жерледе саллыкъбыз. Мында юйюро бла неда нёгерлери бла келип солургъа жарарыкъды. Жашау журтчулыкъла бир жолгъа жыйырма адам сыйынырыкъды, - дейди грант программалыгъа къатышханладан бири Кюйгенланы Борис.

Быйыл РФ-ни Правительствосу Къабарты-Малкъаргъа туризм жаны бла проектлени бардырыугъа грант халда 250 миллион сомдан аслам бөлгенди. Саулай да республикадан конкурсах берилген заяваланы 59-су къабыл этилгенди. Ала туризми тюрлю-тюрлю бөлжюмлери бла байламлыдыла эм бизнес жаны бла къыйматлыдыла.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Маданият

«Муратыбыз къараучуларыбызны къыуандырырзгъады»

Жаш къараучуну театры энди алгыннгы тепсеу залгъа кечгенди. Аны бла байламлы биз аны баш режиссеру Георгий Налоев бла тюбешип, ушакъ этгенбиз.

- Къалайды халигиз, жангы мекамгъа кечгенигизге ыразымысыз?

- Бу кюнледе бизни театр кесини онжыллыгын белгилейди. Уллу болмаса да, жангы мекам къоллу болгъаныбыз юбилейибизге бек уллу сауыады. Энди театрыбыз шахарыбызны бек ариу жерлеринден биринде орналгъаны да келлендиреди. Сёзсюз, биз бютюн уллу кюч салып ишлерибиз.

- Ары дери уа къайда кечингенсиз?

- 2012 жылдан бери кесибизни энци сахнабыз болмагъанды. 2020 жылда уа ара шахарыбызда тепсеу залны бизге берирге айтып, анда ремонт ишле башланадыла. Мекамны башы, поллары, терезелери, эшиклери алышындырыладыла, сахна да орнатылады.

- Мында биринчи сахна оюнугъуз а къачан боллукъду?

- Хар зат да тап болса, 10 декабрьде. Биз бигъны грант къытханыбызны уллу ёктемликъ бла билдиреме. Ол ахчагъа «Буратино» спектакльни хазырлагъанбыз. Ол кюн аны премьерасы боллукъду.

Бизни коллективибиз жалаңда гитче къараучулагъа угъай, абаданлагъа да спектакльле салгъанын да белгилерге сюеме.

- Мындан ары муратларыгъызын юслеринден да айтсагъыз эди?

- Сёзсюз, биз келир заманны юсюнден сагъыш этерге керекбиз, ол санда репертуарыбызны юсюнден да. Сабий

садлагъа жюрюгенлеге, гитче классланы окъуучуларына да ала жаратхан жомакъланы саллыкъбыз. Сёзсюз, абадан классланы окъуучуларын да унутурукъ туююлюз. Не десек да, къайсы театр да бек алгъа ёсюп келген тёлуюн адепчылыкъгъа юйретиуге аслам эс бурады.

Биз «Пушкинская карта» системагъа да киргенбиз. Ол да бек ахшы шартды. Къараучуладан бири айтханды: «Бу дуняда хар адам да кесини театрын - ол суйген, жюрегине жетген, аны сейирсиндирген театрын излейди». Биз да ийнанабыз, бизге келирле деп. Анга уа он жылны ичинде кесибизни къараучуларыбыз болгъанлары бютюн бек ушандырады.

Ушагъыбызны хайырлана, шахар администрацияны башчыларына бу алаят мекам ючюн жюрек ыразылыгъымы билдирирге сюеме. Аны бла бирге уа 10 декабрьде ингирикде, сагъат төртде жомакъланы дунясына чакъырабыз.

- Сиз Москваны театрларындан биринде да ишлегенсиз, сора гитчелеге театр ачаргъа къалай бла келленгенсиз?

- Хау, Армэн Джигарханян башчылыкъ этген театрда актёр эдим. Ары дери уа «На дне» деген спектакльде белгили актёрла: Петренко, Бочкарёв, Русланова эмда башхала бла бирге ишлегенме. Мында сабийлеге деп театр кыураугъа уа эрттеден бери да мурат эте эдим. Нальчик шахарны жер-жерли администрациясы, асламлы информация органлада ишле-

генле, республиканы чыгъармачылыкъ жаны бла интеллигенциясы да ыразылыкъларын билдирип, мени келлендиргендиле. Биринчи «Деревенька дурных привычек» деген спектакльни салабыз. Али Шюгенчуков атлы Къабарты драма театр бизге ол заманда бек иги болушхан эди, декорацияланы, кийимлени, сахнасын да берген эди. Спектакльни жамауат бек жаратханды, алай бла кыуралады Жаш къараучуну театры.

Бизни коллектив Нальчикде режиссер Казбек Дзудтаговну «Коврик» театрыны мурдорунда кыурауланганды. «Коврикде» ишлеген артистлени иги кесеги ТЮЗ-гъа кечедиле.

2014 жылда уа театр грант халда 420 минг сом алады. Ол а бизни театрча муниципал учреждениягъа аз туююл эди. Анга немисли драматург Жан Ульбрих Хубаны пьесасына кере «У ковчега в восемь» деген сахна оюнну салгъан эдик.

Ушакъланы ДАЛХАТЛАНЫ Марзият бардыргъанды.

Тау эл

Мухол

Къайсы элибизге барсакъ да, чынг алгъа аны орналган жерине къарайбыз. Адамла былайда къачандан бери жашай болурла, былайны нек сайлагъандыла, мында не жумуш тындыргъандыла, къалай жашагъандыла деп, сагъыш этесе. Къысха айтханда, кесинг ангылагъанча багъа бичесе.

Андан сора да, элни атына эс бурмай къоймайса. Магъана-

ны Магометден эшитген эдим ол Атабийланы Сууичмезни кешенесиде деп. Сууичмез ариу да, жигит да тишируу болгъанды. Аны хапарын эшитип, Къарачайдан Кърымшаухалланы жашлары тилей келгенди. Къыз да ыразы болуп, тамбла эрге барама деген кече, не болгъан эсе да, ёлюп чыкъгъанды. Хапаргъа кёре, кече аны уулу губу къагъанды. Кешенени уа къарачайлы жаш ишлетгенди дейдиле.

келсенг, дагъыда бир тарых магъаналы журт барды – отузунчу жылланы ортасында ишленген мектеп. Мухолну сабийлери анда окъугъандыла. Аны биринчи директору оруслу киши эди.

Сабийлени шолгъа алгъан заманда аланы жыл санларын сора эди ол. Кёбюсю жылын айталмагъандыла. Ол заманда директор аланы ёсюмлерин ёнчелеп, анга кёре туугъан жылларын жазгъанды. Биринчи окъургъа келген сабийден, биз билип, Османланы Лейлун, Хасан, Хасауланы Аю болгъандыла. Устазланы да бир къауумуну атларын тохташдыргъанбыз: Османланы Хажид-Даут, Оракъланы Аминат, Къужонланы Нажабат.

Эски Мухолну кёрюмдюсю.

Боташ къала.

сын ангыласанг, бирде нечик тап келишеди жерине дейсе. Элни тегерегинде уа кеп жерсуу атла да бардыла. Адамла аланы бир затха ушатып неда алайда бир болгъан иш бла байламлы этип ат бергендиле. Аллай юлгөлени кеп келтирирге боллукъду.

Бу хапарыбызда сёз бурунгу элибиз Мухолну юсюнден барлыкъды. Ол Огъары Малкъарда ариу кюнлюм бетинде орналынды, Малкъар черекни сол жанында. Элни кюнбатыш жаны Мухол сыртына тирелип тохтаиды. Шимал жанында уа чеги Чайнашкы суу блады.

Мухолну бурунгу эл болгъанына эски хунала, оюлгъан юй къабыргъала, эрттегили обала шагъатдыла. Эл ичинде къабырстанны бир жанында ташдан къаланган бурунгу кешене да барды. Анга Мухол кешене дейдиле.

Бир нечча жыл мындан алда Огъары Малкъардан Атабийла-

Аны къатында бу тукъумну бурунгу юй-журт ызлары сакъланылдыла.

Алайдан бираз Мухол сырт таба келсек, ариу жангы межгитни межамын кёребиз. Ол бу элни межгитиди, кеп болмай жангыртылгъанды. Аны революцияны аллында жыллада Асанланы Локъман хажиди кеси ахчасына ишлетген эди.

Бу адам, дин къуллукъчу болгъандан сора да, таулу китапны авторуду. Китап арап тилде Дагъыстанда чыкъгъанды. Бери къуран окъургъа юйренирге элден, тышындан да адамла келип тургъандыла. Революциядан сора уа, жангы власть дин бла кюрешип тебирегенде, межгитни жабадыла. Анда колхоз складла этип тургъандыла. Арт кезиуде уа арталлыда мал орун болуп къалгъан эди. Былтыр а Локъман хажини туудукълары аны жангыртхандыла.

Алайдан берлагъыракъ келе

Кешене.

Урушну аллында жыллада Черек район ара Мухолда болгъанды. Ол кезиуде оруслу киши мектепден кетип, аны орунун директорну къуллугъуна Османланы Хажид-Даут салынады.

Отуз жетинчи жылда Москвада бардырылган Совет Союзу устазларыны жыйылыуларында болуп, ол анда доклад да этген эди. Халкъыбыз кёчюнчюлюкден къайтхандан сора Къарачай-Черкесде элде

школну таматасы болуп тургъанды.

Халкъ кёчюнчюлюкден къайтхандан сора да Мухолну мектебинде сабийлени окъутхандыла. Жыйырма жыл мындан алда анга биринчи малкъарлы журналистлерибизден бири Уллу Ата журт урушда ёлген подполковник Османланы Жюнюсю жашы Дадашны атын атагъандыла. Мында башланган классланы сабийлери окъугъандыла. Арташколну жабып, сабийлени орта школгъа кёчюргендиле.

Мухолну ёрге жаны Кюнлюм элге дериди. Биз ары баргъан кюн алайда малкъарлы жашла къала ишлей тура эдиле. Бурунгуда алайда Боташ къала сюелгенди. Ол Боташланы къалалары эди.

Бир кезиуде Абайланы бла Боташланы араларында къайгы чыкъгъанды. Биринчиле онглу болуп, экинчилени хорлап, къалаларын ойгъандыла. Арт кезиуде дери аны оюлгъан ызлары сакъланып эдиле. Шёндю уа, айтханымча, жашла алайны тюзетип, жангысын ишлей турадыла. Ол да элни ариулугъуна айбатлыкъ къошарыкъды.

Межгит.

Элни жери, суу да игиди. Алай аны эм уллу байлыгы адамладыла. Мухолдан да кеп белгили инсан чыкъгъанды. Аладан бир къауумун сагъынайыкъ: биз огъарыда эсгерген Асанланы Локъман-Хажиди, белгили революционер Асанланы Хажид-Мурат, халкъ устасы Хасауланы Кёкей, орус-япон, биринчи дуня урушланы жигити Атабийланы Къаракыши эм дагъыда кеп башхала.

Уллу Ата журт урушну кезиунде да мухолчу жашла къазауатха кетип, андан къайтмай къалгъандыла. Урушда, урунууда да атларын иги бла айтдыргъанла аз туюлдуле.

Бурунгу элибиз Мухолну юсюнден къысха хапарыбызда анда жашаган тукъумланы да эсгерейик: Атабийлары, Асанлары, Ажолары, Атталары, Байкишиллары, Биттуулары, Глашлары, Гедалары, Зокалары, Къарабашлары, Къадырлары, Мырзантаулары, Моллалары, Османлары, Темуккуллары, Токълулары, Хасаулары, Шаханлары, Шабатукъллары, Шауталары.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Себеплик

Ишчи жерле, урунуу болумла бла да шагъырейленгендиле

Кеп болмай Нальчикде Къырал концерт залда сакъатлыкълары болгъанлагъа ишчи жерлени ярмаркасы ётгенди. Анга отуздан аслам предприятие къатышханды, битеу да жетмиш тюрлю усталыкъ кёрюзюлгенди.

Мында организацианалы келечилери бла кезден-кёзге тюбеп, ишни, айлыкны эм социал льготаланы юслеринден да сорургъа онг болгъанды. Бир-бирле кеслерини юслеринден билдириуле да къойгъандыла.

КъМР-ни Урунуу эм социал къоруула арасыны таматасыны орунбасары Тимур Ерижиков айтханыча, урунуу законодательствогъа кёре предпри-

ятияланы къайсы биринде да сакъатлагъа жер табылыргъа керекди. Кёпле алагъа ишчиле керек болгъанларын билдирселе, аланы да эсге аладыла.

Ярмаркагъа иш излеп келгенден бири Анжела Иванова товаровед-технолог болуп иги кесек заманны ишлегенин айтады. Болсада андан ары айныр ючюн башха усталыкъ алыргъа сюйгенин, мында кесине бир зат тапмай къоймазлыкын да белгилейди.

Алибек Евлеев а ючюнчю категориялы сакъатды. Анга да къарамай, иш кёллюлюгюн тас этмегенди, бир жерде къалауур этип алсала, бек иги боллугъун айтады. Кесине бир

къауум жерни белгилегенин да букдурмагъанды.

Мындан арысында да сакъатлагъа быллай ярмаркала бардырыллыкъдыла. КъМР-ни Урунуу эмда социал

къоруула министрствосундан билдиргенлерича, бусагъатда республикада төрт минг ишчи жер сакъланады.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Сурат хапарлайды

Биринчи тѐлю

Бу сиз суратда кѐрген жашла Орта Азиядан бла Къазахстанда къайтхан тѐлюню келечилеридиле. Эсигизде эсе, кѐчгюнчюлюк сынагъан миллетлени келечилерин 14 жылны ичинде Къызыл Аскерге алмай тургъан эдиле. Алай была уа Къыргызны Исси-Кѐл областындан чакъырылгъан холамлы жашладыла. Алагъа аллай онг 1956 жылдан сора берилген эди.

Ма аланы тукъумлары бла атлары: Кючмезланы Кѐккѐз, Тюбейланы Хамит, Тамайланы Алий, Холамханланы Сагъыт, Махийланы Танаш, Абшаланы Хусей, Солтанланы Хусей, Ахкѐбекланы Абукаш, Тѐппеланы Абдуллах, Кожукъланы Мухаммат.

Ата журтну аллында борчун толтуруу къачан да уллу сыйгъа саналгъанды миллетибизни адамларында.

Бююнлюкте да ма бу таулу жашла шѐндюгю тѐлюлеге ахшы юлгюдюле деп таукел айтырчады. Аланы жууукъ-ахлуларындан бу адамланы къадарларыны юслеринден хапар билдирген болса, бек ыразы этериксиз. Нек дегенде ол тѐлюню адамлары къачан да иш кѐллүле, урунган жерлеринде жетишимлиле болгъандыла.

МАХИЙЛАНЫ Азиза.

Ингирде, къойчула къош-ха жыйылгъандан сора, къошну таматасы – къарт Чабай, жашладан бирине бурулуп:

– Тейри, Аттыу, тамбла Огъары Малкъаргъа бир жетип

тентиремей, мал шашмай – барыгъыз да сау-саламат тура эсегиз. Не жумуш бла келгенсе кесинг да?

Чабайны атасы эрттегили Къайырбек, къочхар мый-юзлери киби буруш-буруш

Аттыу Малкъаргъа баргъанлай...

Чам

къайтмай амалынг жокъду. Бар, жатып, тынчайгъан эт. Танг атмай, жолгъа чыгъарыкъса, – деп андан ары зат къошмай къойду.

Чабайны айтханын жашла жерге жетдирмей этиучодюле. Аттыу а аладан осал жаш болур! Къара жамычыгъа чулгъанып, барып мулжарына жатып къалды. Алай кѐзюне жуку кирмеди: «Тамбла Огъары Малкъаргъа бир жетип къайтмай амалынг жокъду, жокъду-ду-ду-ду-у», – деп дуулдайдыла эки куулагъы. Къошдагъыла тынчайгъандан сора, кечени бир заманында, къартны-жашны да къозгъамай, акъырын туруп, къошдан чыгып кетди. Тап кыйырчы парийле окъуна эслемедиле аны къалай ары болгъанын.

Танг аласында Огъары Малкъарда эшик къагъылды...

– А-а. Сенмисе, Аттыу? Не айланаса танг атмай? Тейри, адамы, бир уллу иш бла ийгендиле, ансы былай эртте уа болуукъ туюлюк эдинг, ахшы улан. Кел, юйге кир. Къошдан да бир хапар айт. Адам

айланган мыйыкъларын сылай, босагадан тышына атлады.

– Хата жокъду. Менден къалгъанла бары да къошдадыла, – деди Аттыу, кѐп сагъыш эте турмай, тюнене ингирде Чабай тамбла Огъары Малкъаргъа бир атмай амалынг жокъду, дегенди да, андан келгенме.

Къайырбек, неге эсе да ишекли болгъанча, Аттыуны кѐзюне ышанлап-ышанлап къарады да, харх этип кюлюрге да аздан къалып, мыйыкъ тюбюнден ышарды.

– Аха, да сора сен... Иги эди да эки айтдыра турмагъанынг. Аперим! Киши болса, алай керекди – ѐзге уа Чабай да тура болур, къачан келеди – деп, аллынга къарап. Тохтасын бир ол – сѐзюню бѐлюп-бѐлюп айтхан, болжалгъа атхан къылыгъыды аны...

– Бир да къоркъма, кѐп сакълатырыкъ туюлюмче. Ала къошдан жайылгъынчы, артаха кыйтыргъа керекме. Мен кете барайым энди, – деди Аттыу...

Аттыу, иги да узайып, кѐз туурадан ташайгъынчы,

Къайырбек аны ызындан къарап турду. Къарасуу башы тийреледе Къозу ойнагъандан Огъары Малкъаргъа дери, Огъары Малкъардан Къозу ойнагъанга дери жолун узакълыгъымы кѐрюндю аны кѐзюне, огъесе Аттыуны хапары элге топ атханлай болуп, ныгъышда аны айтып, харх этериклеми кѐрюндюле-билген Аллахды, алай шѐндю уа Къайырбек да кюлюгюн тылмады.

– Ха-ха-ха-ха! Чабай тамбла Огъары Малкъаргъа бир жетип къайтмай амалынг жокъду дегенди да, андан келгенмеми деди! Ха-ха-ха! Ай, Аллах ыразы болсун! Кѐрдюнгю аны сен! Танг атмай, келип, кыйыгъымы чачып кетгенин.

Аттыу, терлегенлери барып, къошха жетгенде, кюню танг мыдыхы Акъ-Къаяны нарт кубесин энди къызарта башлагъан эди.

– Алан, Аттыу, къадайса эрттенли? Мен сени излеп, кирмеген жерим къалмай, не заманлы айланама, – деди Чабай, от жагъада чабыр миделлерин тите...

– Да ингирде: «Тамбла Огъары Малкъаргъа бир атмай амалынг жокъду», – деген эдинг да, барып келеме, – деп кюйдю Аттыу да, кѐп соза турмай.

Жашла, бир бирге къарашып, суу къыйгъанлай, бир кесекчикге шум болуп турдула. Алайлай, кѐк кюкюреген киби, харх этип башладыла...

– Была неге кюледиле, Чабай? – деди Аттыу, уллу сейирге къалып.

– Да... Антсызды билген...

Башламчылыкъ

Керекли сѐзлени тапхан тынч боллукъду

Арт кезиуде кѐпле Телеграмны аслам хайырланып тебирегенлери бла байламлы «Эльбрусид» фонд кесини орус-къарачай-малкъар электрон сѐзлюгюн мында да орнатханды. Энди аны хайырланыу бютюн тынч болгъанды.

Алай бла, энди хар инсан да билмеген сѐзюню бу сылкагъа кирип, кѐчюрюрге боллукъду - https://t.me/Elbrusoid_Sozluk_bot. Устазлагъа, сабийлеге да ол бек уллу болушлукъду.

Эсигизге салайыкъ, сѐзлюк телефоннга кѐчюрюрча энци приложение да барды. Алай гаджетин толтурургъа сыймегенле уа ма бу башда келтирил-

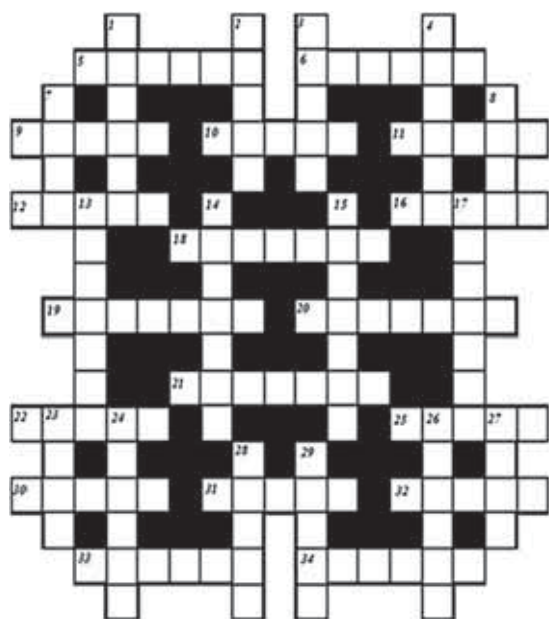
ген сылканы хайырланып, керекли сѐзлени магъаналарын билаллыкъдыла.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

СѐЗБЕР

ЭНИНЕ: 5. Эшилген буруу. 6. Уллу ит. 9. Кереги тенгли бир. 10. Жипни кыйырында агъашчыкъ. 11. Чыгъармачылыкъ бла кюрешгенге керек сезим. 12. Тангда хансха тошген суу минчакъла. 16. Къазахстанда буз таугъа кѐре ат аталгъан шахар. 18. Сакълаучу. 19. Адамдан туюлюк, жаны уа барды. 20. Гитче жаныуарчыкъ. 21. Бал чибин этген чайыр. 22. Кюмюш бел бау. 25. Уллу мал. 30. Мал жубанган жер. 31. Тѐзюмлюк. 32. Ёлет ауруу. 33. Халкъ къууанч.

34. Артыкъ иги этилмеген иш. **ѐРЕСИНЕ:** 1. Кырал саугъа. 2. Ханс. 3. Бий бла ѐзденден туугъан. 4. Жайда мал отлагъан жер. 7. Ийнени ызындан баргъан. 8. Сабий. 13. Азияда кюмлу жерле. 14. Учула кийген чабырла. 15. Юй ишлеу. 17. Зат ючюн бет этмей кюрешиу. 23. Тенгиз жанында курорт шахар. 24. Азияда къолан тау. 26. Къоншу регионлада жашагъан миллет. 27. Эрттегили узбек эм таджик жазыучу. 28. Ётден этилген аш. 29. Бир ненча адам.

Газетни 141-чи номеринде басмаланган сѐзберни жууанлары:

ЭНИНЕ: 5. Саулукъ. 6. Жаулукъ. 10. Балан. 11. Хабаз. 12. Жагълашуу. 15. Даулаш. 18. Къыргыз. 19. Жабалакъ. 20. Батанлау. 21. Баппахан. 24. Чабышыу. 26. Чагала. 27. Чайник. 31. Заманчыла. 33. Гѐжеф. 34. Келин. 35. Бишлакъ. 36. Ёчешуу. **ѐРЕСИНЕ:** 1. Къазан. 2. Журнал. 3. Жазгыч. 4. Хууан. 7. Балхам. 8. Уллу тау. 9. Харбыз. 13. Сайламала. 14. Тырнакълау. 16. Къарачай. 17. Мадарыу. 22. Чыганлы. 23. Маймѐз. 25. Бирлик. 28. Басмач. 29. Алтыча. 30. Желим. 32. Бешик.

Иттипулюк

Ана тилни устазы

Суратда окуучулары араларындагы Терс-Кьолну орта школуну устазы Кьулийланы Танзила Камаловнады. Ол мектепте ишлегенли оналты жыл болады. Ана тилден бла адабияттан окутады. Аланы ариулукулларына, байлыкларына ойретеди. Ёз тилибизни магъанасын ангылатады.

Кьошумчулук

Жандауурлукъ жюк ашырылгъанды

Кеп болмай Битеурросей халкъ фронтну (ОНФ) Кьабарты-Малкьарда бёлюмю, кьырал статистиканы районда бёлюмю бла бирге, энтта бир гуманитар болушлукъ жыйып, энчи операция баргъан жерге ашыргъанды.

Республикада жашагъанладан иги кесек адам, уллу кёллю болмай, халкъ фронтну «Хар нени да Хорламгъа!» деген проектинде ахшы кьошумчулукъ этеди. Бир ненча ыйыкьгъа жылы юс эм терлетмеген ич кийимле, бёркле эм башха затла да жыйгъандыла. Кьырал статистиканы бёлюмюню келечилери уа дарманла, жылы чындайла эм башха затла хазырлап, келтиргендиле.

Гуманитар болушлукъну жыйгъан кезиуде эм биринчиден аскерчилерибизни тилеклерин толтурурга кюрешибиз. Белгилисича, адамгъа

биринчи керекли затла уа не заманда да кеплюк этмейдиле. Арт заманда жандауурлукъ акциягъа кепден-кеп адам кьошула баргъаны кьуандырады. Арада биригиулюк болмай, бардыр магъаналы проектни бардыр онг жокьду. Ол себепден организациялагъа, биригиулеге эм энчи адамлагъа да жорек ырызлыгыбызны билдиребиз, – дейди ОНФ-ни келечиси Ислам Макоев.

Бу жол гуманитар болушлукъну «Жангы бийиклик» аскерпатриот фондну келечилерини хайыры бла тапдырырга онг чыкьгъанды. Аскерчиле алагъа бек кьуаннгандыла, бютонда КьМР-ни Пенсия фондуну ишчилерини сабийлери жазгъан кьагьытланы, открыткаланы, ишлеген суратланы жорек жылуулуклары бла окугъандыла.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Эгертиу

Россей Федерацияны Жамауат палатасыны секретарыны жамауат кьараучу комиссияны кьауумуна кандидатураланы кёржюзтюу башлангъаныны юсюнден билдирюу

«Тутмакълада адамны эркинликлери кьалай сакълангъанларына жамауат контроль бардырыуу эмда тутулуп тургъанлагъа себеплик этиуно юсюнден» 2008 жылны 10 июнунда чыгарылгъан 76-ФЗ номерли Федерал законнга тийишлиликде 2022 жылны 5 декабринде Кьабарты-Малкьар Республиканы жамауат кьараучу комиссиясыны кьауумуна кандидатураланы кёржюзтюу башлангъаныны юсюнден билдире.

Битеурросей, регионла аралы, регион жамауат биригиуленни Кьабарты-Малкьар Республиканы жамауат кьараучу комиссиясыны кьауумуна кандидатураланы кёржюзтюуге тири кьатышырга чакьырана эмда аладан 60 кюнню ичинде

Россей Федерацияны Жамауат палатасыны секретарына башында сагьынылган Федерал законда кёржюзтюлгенича жарашдырылгъан заявлияны бла документлени жибериргизни тилейме.

Россей Федерацияны субъектлеринде жамауат кьараучу комиссияланы кьурауу жоруклары эмда жамауат кьараучу комиссияны кьауумуна кандидатураланы кёржюзтюу жаны бла эгертиуленни Россей Федерацияны Жамауат палатасыны сайтында табаргъа боллукьду: <http://www.oprf.ru>.

Сорлуклары болгъанла бу телефон номерге сёлешсинле: 8(495)132-59-99, +2152.

Кьайгырыу

Табийгъатха ие кёзден кьарай

Кьайсыбыз да, табийгъатны ариулугъун кёрсек, башха тюрлю болабыз, кёллюбюз кётюрюледи, жюрегибиз кьуанады. Республиканы аллай айбат жерлери кепдиюле. Аладан бири – Минги тауну тийреси – адамланы бурун заманладан бери да кесине тартанлай турады. Бери жаланда Европаны бек бийик тау тейпесине, Кавказ тауланы башларына ёрлер, кьар басхан

Чегет талада.

сыртладан лыжала бла учар ючюн келмейдиле – адамланы бери нарат терекле, таза хауа, гара суула, дарман битимле да тартадыла.

Алай, жарсыугъа, табийгъат байлыкьла таркьайгъан да этеди. Аланы сакъланыулары уа адам улу алагъа не кёзден кьарагъанына кере да болады. Тёгерекде кьудуретни багъаларгъа уа гитчеликден юйретирге керекди. Аны алайлыгын «Приэльбурсье» миллет паркда ишлегенле иги биледи.

Ёсноп келген тёллюю табийгъатха ие кёзден кьарарча юйретиге биз уллу магъана беребиз. Терс-Кьолну эмда элни мектеплери бу тийреледе болгъанлары себелли, агъачны тазалау жаны бла биз бардыргъан ишлеге хар заманда да тири кьатышадыла. Алагъа Огъары Бахсанни бла Нейтрино посёлкаланы окуучулары да кьошулуучудула. Биз ала бла тюбешиле, дерсле, лекцияла, семинарла, конкурсла, викторинала да бардырабыз, – дейди паркны генеральный директоруну орунбасары Батырбекланы Зейтунну жашы Ахмат.

Минги тау бу кюнледде.

Ол айтханнга кере, аллай ишле Терс-Кьолну мектебинде терк-терк бардырыладыла. Жетинчи-тогузунчу классланы окуучулары аланы хар бирине да тири кьатышадыла, ахшы билимлери бла да кьуандырадыла. Ала Минги тауну тийресинде болгъан жаныуарланы бла битимлени, тауланы атлары бла байламлы соруулагъа кьыйналмай жууапла беруучюдуле.

Миллет паркда ишлегенле не заманда да жумушла кеп чыгъадыла. Алагъа тау башына ёрленгени, лыжачыланы, сноубордчулары, ол тийрелеге солургъа келген туристлени ыз-

Терс-Кьолгъа элген жол.

ларындан кьалгъан кир-кипчикни жьаргъа да тшоеди. «Битеу ол затла табийгъатха кеп заран саладыла. Алай эсе уа, агъачны тийресин, тау сыртланы тазаларгъа бизге, хар замандача, мектепчиле, тауланы сойгенле да болушургъа чыгарла деп бек ышанабыз. Табийгъатны биз келир тёллюега ма былай ариулай сакьларгъа борчлубуз.

Сабийле гитчеликлеринден окууна аланы жашаулары табийгъат бла кьаты байламлы болгъанын билдире, аны ючюн жууаплы болгъанларын ангыларгъа керекдиле», – дегенди Миллет паркны директоруну орунбасары.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Учредительле: Кьабарты-Малкьар Республиканы Парламенти бла Правительствоу

Баш редактор
КЬОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары),
ЖАНИ УРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 40-03-24.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кьоруулау жаны бла Кьабарты-Малкьар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрле регистрация этилгенди.
Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагъа «КьМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмалангъанды.
Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графикге кере 19.00 сагъатда кьол салынады. 20.00 сагъатда кьол салынгъанды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Мокьсаланы Зухура - дежурный редактор, Кучукуланы Сафит, Кетенчиланы Зулфия - жууаплы секретарыны орунбасарлары; Зезаланы Лида (1,3-чо бетле), Ахматланы Люваз (2,4-чо бетле), Гелаяланы Валя (9,10,11,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1451 экз. Заказ №2421
Багъасы эркинди.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5

электронный почтаасы:
elbor_50@mail.ru